

Inhoud

Inleiding	11
1 Sociale psychiatrie	19
<i>Ivonne van der Padt</i>	
1.1 Inleiding	19
1.2 Stand houden ondanks golfbewegingen	19
1.3 Uitgangspunten van de sociale psychiatrie	24
1.4 Sociale psychiatrie in een nieuw millennium	28
1.5 Maatschappelijke verhoudingen en hun invloed op de geestelijke gezondheid	37
2 Elementen van een sociaal- psychiatrische methodiek	45
<i>Ben Venneman</i>	
2.1 Inleiding	45
2.2 Inhoudelijk element: bronnen van theorie	46
2.2.1 Algemene systeemtheorie	47
2.2.2 Communicatietheorie	51
2.2.3 Stress-copingtheorie	53
2.2.4 Sociale steun en sociaal netwerk	55
2.2.5 Presentiebenadering	58
2.2.6 Narrativiteitstheorie en ervaringsdeskundigheid	61
2.3 Samenvatting	63
3 Attitude	65
<i>Ben Venneman</i>	
3.1 Inleiding	65
3.2 Relationeel element in de achtergrond bij een professionele attitude	66
3.3 Attitude: de betekenis voor hulpvrager, hulpverlener en de context	70
3.4 Attitude en kwaliteiten in de sociaal-psychiatrische praktijk	72
3.4.1 Waar staat de hulpvrager?	72
3.4.2 Waar staat de hulpverlener en met welke kwaliteiten?	74

	3.4.3	Wat verwacht de context?	76
3.5		Samenvatting	78
4		Fasegewijs werken met een sociaal-psychiatrisch behandelplan	81
		<i>Ben Venneman</i>	
4.1		Inleiding	81
4.2		Sociaal-psychiatrische methodiek: van uitgangspunten naar ijkpunten	81
4.3		Sociaal-psychiatrische methodiek: werkwijze per fase	82
	4.3.1	Sociaal-psychiatrische methodiek: fasering	82
4.4		Sociaal-psychiatrische methodiek: handelingsgericht en planmatig werken	94
4.5		Sociaal-psychiatrisch behandelplan, een voorbeeld	98
4.6		Samenvatting	102
5		Psychosen	103
		<i>Marius Romme</i>	
5.1		Inleiding	103
5.2		Denken en zoeken in de sociale psychiatrie in de praktijk en in de wetenschap	107
5.3		De traumageschiedenis van mensen met kwetsbaarheid voor psychose	112
5.4		Verband en interactie tussen psychotische uitingen en levensproblemen	117
5.5		De stappen in het proces	121
5.6		Instrumenten voor systematisch onderzoek en therapie	129
	5.6.1	Het interview	130
	5.6.2	De interpretatie	137
	5.6.3	Herhaling van emotionele crises of psychotische episodes	137
	5.6.4	Opbouw van een therapieplan	139
5.7		Samenvatting	142
6		Crisisinterventie	145
		<i>Gerard Lohuis</i>	
6.1		Inleiding	145
6.2		De crisis in sociaal-psychiatrisch perspectief	146
	6.2.1	Perspectief van een crisis	147

6.2.2	Fasen en reacties bij een crisis	150
6.2.3	De crisiskapstok	152
6.2.4	Methodisch handelen bij een crisis	155
6.2.5	De methodiek	158
6.2.6	Crisis en preventie in gezinnen	169
6.3	Herstel of psychische handicap	177
6.3.1	Inleiding	177
6.3.2	Herstellen of leren leven met een psychische handicap	178
6.3.3	De terugkerende crisis	180
6.3.4	De waarde van nabijheid bij terugkerende crises	184
6.3.5	De crisiskaart	185
6.4	Preventie en crises	188
6.4.1	Inleiding	188
6.4.2	Preventie door samenwerking	189
7	Preventieve geestelijke gezondheidszorg: een state of the art	201
	<i>Frans van Mierlo</i>	
7.1	Inleiding	201
7.2	Kenmerken en achtergronden van GGZ-preventie	202
7.2.1	Wat is GGZ-preventie?	202
7.2.2	Risicofactoren en beschermende factoren	204
7.2.3	Probleemanalyse	206
7.3	Preventieprogramma's in de GGZ	206
7.3.1	Definitie van een preventieprogramma	206
7.3.2	Kenmerken en principes van een preventieprogramma	207
7.4	GGZ-preventiethema's	209
7.4.1	Depressie	210
7.5	Kinderen van ouders met psychiatrische problemen (KOPP)	213
7.5.1	Risicofactoren en beschermende factoren	214
7.5.2	Huidige praktijk	215
7.6	Arbeidsrelevante psychische problemen	216
7.6.1	Risicofactoren en beschermende factoren	217
7.6.2	Huidige praktijk	218
7.7	Angst	219
7.7.1	Risicofactoren	220
7.7.2	Huidige praktijk	221
7.8	Sociale psychiatrie	222
7.8.1	Een heterogene doelgroep	222

7.8.2	Aangrijpingspunten voor preventie	224
7.8.3	Interventies gericht op familieleden en directbetrokkenen (mantelzorgers)	226
7.8.4	Interventies gericht op maatjesprojecten	232
7.8.5	Interventies gericht op maatschappelijke steunsystemen	234
7.9	GGZ-preventie en openbare geestelijke gezondheidszorg	239
7.9.1	Basiselementen van openbaar geestelijk gezondheidsbeleid	241
7.9.2	Huidige situatie	242
7.9.3	Gewenste situatie	243
8	De organisatie van de sociaal-psychiatrische praktijk	245
	<i>Kees Onderwater</i>	
8.1	Inleiding	245
8.2	De organisatie van de sociale psychiatrie vanaf 1980	246
8.3	Belangrijke elementen en criteria voor een sociaal-psychiatrische werkwijze	253
8.4	Organisatie van de sociale psychiatrie in de toekomst	267
8.4.1	Bereiken van de doelgroep	269
8.4.2	Zorgverlening in brede zin	275
8.4.3	Ondersteuning bij maatschappelijk functioneren	277
8.4.4	Randvoorwaarden en coördinatie	285
8.5	De invloed van de cliënten en hun naaste omgeving op de organisatie van de sociale psychiatrie	287
8.6	De invloed van instituties op de organisatie van de sociale psychiatrie	292
9	Sociale psychiatrie en onderzoek	297
	<i>Lourens Henkelman</i>	
9.1	Inleiding	297
9.2	Onderzoek en sociale psychiatrie	298
9.3	Onderzoek en normatieve kaders	299
9.4	Doelgroepen van de sociale psychiatrie	302
9.5	Zorgbehoeften	303
9.6	Goede zorg	305
9.6.1	Ervaringsdeskundigheid	306
9.6.2	Evidence-based medicine	307

9.7	Onderzoek en interventies	309
	9.7.1 E-health	310
9.8	Het sociale	311
9.9	Maatschappelijke integratie en het kwetsbaarheid- stress-copingmodel	313
	9.9.1 Vermaatschappelijking en onderzoek	316
	9.9.2 Maatschappijgeoriënteerde zorg	318
	9.9.3 Rehabilitatie en herstel	322
9.10	Tot slot	325
	Literatuur	327
	Over de auteurs	351